

EDUCATION
AT A GLANCE 2014

Bir Bakışta Eğitim: OECD Göstergeleri dünyadaki eğitim durumu hakkında doğru ve ilgili bilgiler için yetkili bir kaynaktır. Bir dizi G20 ve ortak ülkelerin yanı sıra, OECD'ye üye 34 ülkenin eğitim sistemlerinin yapısı, mali durumu ve performansı ile ilgili veri sağlar.

Türkiye

Ortaöğretim başarı ve mezuniyet oranları sabit kalırken ortaöğretim öncesi eğitimde başarı düzeyleri azalmıştır.

Ortaöğretim öncesi eğitimde genç yetişkinlerin payı azalmıştır: **2012 yılına kadar, Türkiye'de 25-34 yaşındakilerin % 54'ü sadece ortaöğretim seviyesinin altında eğitime erişmişti, 2010 yılındaki % 58'e göre ve 2005'teki % 63'e göre bir düşüş yaşanmıştır.** Bu düşüğe rağmen, Türkiye'de ortaöğretim düzeyinin altında 25-34 yaşındakilerin başarısı % 17 olan OECD ortalamasının çok üzerinde kalmaktadır.

Ortaöğretim düzeyinde eğitim almak tüm ülkelerde önemli hale gelmektedir çünkü ortaöğretim öğrencileri yükseköğretime veya işgücü piyasasına giriş için hazırlamayı amaçlar. OECD ortalaması %3 puandan daha fazla düşerek % 44 olurken, **Türkiye'de 25-34 yaşındakiler arasında ortaöğretim başarısı 2005-2012 yılları arasında % 1 puan artarak % 25 olmuştur.** OECD ortalaması (19) ile karşılaştırıldığında Türkiye'deki ortalama mezuniyet yaşı 17'dir ve bunların % 72'si olan ortaöğretime başlayıp öngörülen program süresi içinde mezun olanlar OECD ortalamasına eşittir.

Ortaöğretime ve yükseköğretime erişmek işgücü piyasasında, özellikle kadınlar için, hakkını ödemektedir.

Türkiye OECD ülkeleri arasında en yüksek kazanç primlerinden birine sahiptir. **2012 yılında, OECD ortalaması olan % 59 ile karşılaştırıldığında, yükseköğretim eğitimi alan yetişkinler, ortaöğretim eğitimi alan bir yetişkinin ortalamasına göre % 91 daha fazla kazandı.** % 22 olan OECD ortalamasının farkı ile karşılaştırıldığında, ortaöğretim düzeyinde eğitim alan bir yetişkin, ortaöğretim düzeyinin altında eğitim alan bir yetişkine göre % 37 daha fazla kazanmıştır.

Göreceli kazanç farkı çoğunlukla kadınlarda belirgindir. **2012 yılında, 25-64 yaşlarındaki kadınlardan yükseköğretim eğitime sahip olanlar, ortaöğretim eğitime sahip olanlardan % 99 daha fazla kazanmaktayken, ortaöğretim mezunu olan kadınlar eğitim almayanlara göre % 53 daha fazla kazanmıştır.** OECD ülkelerinde, ortalama, kadınlar için fark sırasıyla % 62 ve % 25 idi. Ayrıca, erkeklerle karşılaştırıldığında, Türkiye'de yükseköğretim eğitimi alan genç kadınlar erkek meslektaşlarından daha az kazanmaya meyillidirler ki OECD ortalamasında tersi doğrudur.

Türkiye'de yetişkinlere yönelik istihdam oranları yükseköğretim eğitimi alan bireyler için en yüksektir. **2012 yılında yükseköğretim eğitimi alan bireyler için istihdam oranı % 76 iken, % 84 olan OECD ortalamasının aşağısında, ortaöğretim düzeyinin altında eğitim alan bireyler için istihdam oranı % 51 idi.** Genel olarak eğitimin her düzeyindeki erkeklerin, kadınlara göre istihdam oranları daha yüksektir, ancak yükseköğretim eğitimi alan kadınlar için istihdam oranları ortaöğretim düzeyinin altında eğitim alan kadınlara oranla neredeyse üç kat daha yüksektir, sırasıyla % 65 ve % 25.

Eğitimde olmayan ve işsiz olan 15-29 yaşındakilerin oranı azalırken eğitime katılım artmıştır.

Türkiye'de hemen hemen tüm çocuklar eğitime kayıtlıdır: **% 98 olan OECD ortalamasına kıyasla, 5-14 yaş arası çocukların % 95'i okula gitmektedir.** 2012-2013 eğitim öğretim yılı itibariyle Türkiye'de ortaöğretim zorunlu hale gelmiştir ve zorunlu eğitim 5,5 yaşında başlayıp 17,5 yaşında bitmektedir. Her ne kadar %84 olan OECD ortalamasının oldukça altında kalsa da; 4 yaşındaki çocuklar için 2005 yılında %5 olan okullaşma oranı 2012 yılında %19'a çıkmıştır.

Daha büyük öğrenciler arasında da, eğitimde okullaşma artmıştır. 2011 yılında kaydedilen % 64'e göre hafif bir düşüş olmasına rağmen; 15-19 yaşındakiler arasında, 2005 yılında %41 olan okullaşma oranı 2012 yılında % 59'a yükselmiştir. 20-29 yaşındakiler arasında, 2005 yılında %10 olan eğitimde okullaşma 2012 yılında %24'e yükselmiştir.

Ek olarak; OECD ülkeleri arasında en yüksek oranlardan oranlardan biri olarak kalmasına rağmen, 15-29 yaşındakiler arasında hem çalışma hem de eğitim ve öğretim hayatında olmayanların (neither employed nor in education or training-NEET) oranı azalmıştır. **2005 yılında %44 olan orandan düşüş ile, 2012 yılında, gençlerin % 29'u hem çalışma hem de eğitim ve öğretim hayatında bulunmuyordu.** Hem çalışma hem de eğitim ve öğretim hayatında olmayanların oranı OECD genelinde 2005 ve 2012 yılları arasında ortalama % 15 ile sabit kalmıştır. Ayrıca, 2012 yılında hem de eğitim ve öğretim hayatında olmayan genç kadınların oranı genç erkeklerin yüzdesine göre daha yüksekti: **Aynı yaştaki erkeklerin % 19'u ile karşılaştırıldığında, 15-29 yaş arası kadınların % 40'ı hem çalışma hem de eğitim ve öğretim hayatında bulunmuyordu.**

Diğer bulgular

- **Yükseköğretime katılım düzeyleri özellikle genç yetişkinler arasında artmaya devam etmektedir:** 2010 yılında olan %13 ve 2005 yılında olan %10 oranlarında artış sağlanarak; 2012 yılında, Türkiye'de 25-64 yaşındakilerin % 15'i yükseköğretime katılmıştır. 2010 yılında olan %17 ve 2005 yılında olan %13 oranlarında artış sağlanarak; 25-34 yaşındakilerin % 21'i bir yükseköğretim derecesine sahip olmuştur. Yükseköğretime katılım 2000 ve 2012 yılları arasında önemli ölçüde artarken {OECD genelinde en yüksek yıllık büyüme oranlarından biri (% 3.2'ye karşı % 5.2) ile}; yükseköğretime katılan bireylerin payı % 33 olan OECD ortalamasının oldukça altında kalmaktadır.
- **Kadınların büyük bir oranı bilgisayar, fen bilimleri, mühendislik ve matematik akademik programlarından (yükseköğretim-A tipi) mezun olmaktadır.** 2012 yılında, %20 olan OECD ortalaması ile karşılaştırıldığında, Türkiye'de bilgisayar konusunda yükseköğretim-A tipi programlarından mezun olanların %29'u kadındı. % 28 olan OECD ortalaması ile karşılaştırıldığında mühendislik, imalat ve inşaat mezunların % 32'si kadındı ve % 41 olan OECD ortalamasına kıyasla; fen bilimlerinden mezun olanların %54'ü kadındı.
- **Eğitime yatırım ortalamasının altındadır:** OECD ülkeleri için % 6 olan ortalama ile karşılaştırıldığında; Türkiye tüm eğitim düzeylerindeki eğitim kurumlarına GSYİH'nin % 4'ünü harcamaktadır. % 13 olan OECD ortalamasına kıyasla; eğitim, Türkiye'nin toplam kamu harcamalarının % 11'ini kapsamaktadır. Öğrenci başına yapılan harcama en yüksek yükseköğretim düzeyindedir: ortaokulda öğrenci başına 2736 ABD Doları ve ilkokulda öğrenci başına 2218 ABD Doları ile karşılaştırıldığında; yükseköğretimde öğrenci başına yıl içinde harcama 8193 ABD Dolarıdır.
- **Türkiye'de öğretmenler uluslararası standartlara göre düşük maaş almaktadırlar ancak Türkiye kapsamında ücretleri oldukça iyidir.** 15 yıllık deneyimden sonra; 39024 ABD Doları olan OECD ortalamasına kıyasla, ilkokul öğretmenleri Türkiye'de ortalama olarak 26678 ABD Doları kazanmaktadırlar. Ancak; 15 yıllık tecrübeli ve asgari eğitime sahip bir ilkokul öğretmenin maaşı; tam zamanlı, tam yıl çalışan, bir yükseköğretim derecesine sahip 25-64 yaş grubundakilerin ortalama yıllık kazancına göre %9 daha fazladır. Ortaokul öğretmenleri ise yaş grupları içerisinde üniversite eğitimine sahip olanlardan % 13 daha fazla kazanmaktadırlar.

Bu çalışma OECD Genel Sekreteri sorumluluğu altında yayınlanmaktadır. Burada dile getirilen görüşler ve argümanlar OECD üyesi ülkelerin resmi görüşlerini yansıtmak zorunda değildir. Bu belge ve burada bulunan herhangi bir harita herhangi bir toprağın durumuna veya egemenliğine, uluslararası hudut ve sınırların tahdidine ve herhangi bir bölge, şehir veya alanın adına hâlel getirmez.

Bir Bakışta Eğitim 2014 hakkında **daha fazla bilgi** ve Göstergelerin tam setine erişmek için, "www.oecd.org/edu/eag.htm." internet adresini ziyaret ediniz.

Sorular şuraya yöneltilir:

Corinne Heckmann

Eğitim ve Beceriler Direktörlüğü

Email: Corinne.Heckmann@oecd.org

Ülke Notu yazarı:

Juliana Zapata

Eğitim ve Beceriler Direktörlüğü

Email: Juliana.Zapata@oecd.org

Bir Bakışta Eğitim 2014'ten Türkiye için Temel Bilgiler

Tablo	Gösterge	Türkiye		OECD ortalaması		OECD ülkeleri ve diğer G20 ülkeleri arasındaki sıralaması*
Eğitime Erişim ve Çıktılar						
	Kayıt Oranları	2012	2005	2012	2005	
C2.1	3 yaş (okul öncesi eğitimi)	5%	2%	70%	64%	36. (37 ülkeden)
	4 yaş (okul öncesi ve ilkokul eğitimi)	19%	5%	84%	79%	38. (38 ülkeden)
C1.1a	5-14 yaş (tüm seviyeler)	95%		98%		34. (44 ülkeden)
	Yalnızca ortaöğretim öncesi eğitim düzeyine ulaşmış nüfus yüzdesi	2012	2000	2012	2000	
A1.4a	25-64 yaş	66%	77%	24%	34%	1. (36 ülkeden)
	En yüksek ortaöğretim düzeyinde eğitime ulaşabilen nüfusun yüzdesi	2012	2000	2012	2000	
A1.4a	25-64 yaş	19%	15%	44%	44%	37. (37 ülkeden)
	Yükseköğretim eğitimine erişen nüfusun yüzdesi	2012	2000	2012	2000	
A1.3a A1.4a	25-64 yaş	15%	8%	33%	22%	35. (37 ülkeden)
	25-34 yaş	21%	9%	40%	26%	35. (36 ülkeden)
	55-64 yaş	10%	6%	25%	15%	35. (36 ülkeden)
	Yükseköğretim eğitimine giriş oranları	2012	2000	2012	2000	
C3.1b	25 yaşını asmadan önce yükseköğretim eğitiminde A tipi programlara girmesi beklenen gençlik	34%	m	48%	m	30. (35 ülkeden)
	Mezuniyet oranları	2012	2000	2012	2000	
A2.2a	Hayatları boyunca ortaöğretim eğitimini tamamlamaları beklenen bugünün gençlerinin yüzdesi	55%	37%	84%	76%	28. (29 ülkeden)
A3.2a	Hayatları boyunca üniversite eğitimini (A tipi programlar) tamamlamaları beklenen bugünün gençlerinin yüzdesi	27%	9%	38%	28%	22. (27 ülkeden)
Ekonomik ve İşgücü Piyasası Çıktıları						
	25-64 yaş işsizlik oranı- Kadınlar ve Erkekler	2012	2008	2012	2008	
A5.4a	Ortaöğretim eğitimi aşağısı	8%	10%	14%	9%	24. (35 ülkeden)
	Meslek yüksekokulu	9%	9%	8%	5%	11. (36 ülkeden)
	Yükseköğretim	7%	7%	5%	3%	4. (36 ülkeden)
	25-64 yaş işsizlik oranı - Kadınlar	2012	2008	2012	2008	
A5.4c (Web)	Ortaöğretim eğitimi aşağısı	7%	8%	13%	9%	26. (35 ülkeden)
	Meslek yüksekokulu	17%	16%	9%	6%	3. (35 ülkeden)
	Yükseköğretim	11%	9%	5%	4%	3. (35 ülkeden)
	25-64 yaş arası yükseköğretim eğitimi alanların ortalama kazanç avantajları **	2012 veya mevcut olan son yıl		2012 veya mevcut olan son yıl		
A6.1a A6.1b (Web)	Erkekler ve Kadınlar	191		159		4. (33 ülkeden)
	Erkekler	197		164		4. (33 ülkeden)
	Kadınlar	199		162		3. (34 ülkeden)
	Ortaöğretim eğitimi almayan 25-64 yaş arası için ortalama kazanç cezası**	2012 veya mevcut olan son yıl		2012 veya mevcut olan son yıl		
A6.1a A6.1b (Web)	Erkekler ve Kadınlar	63		78		31. (33 ülkeden)
	Erkekler	67		78		29. (33 ülkeden)
	Kadınlar	47		75		34. (34 ülkeden)
	En yüksek eğitim seviyesine göre hem çalışma hem de eğitim ve öğretim hayatında olmayan 15-29 yaşındakilerin yüzdesi	2012	2008	2012	2008	
C5.3d (Web)	Ortaöğretim eğitimi aşağısı	29%	45%	15%	14%	2. (35 ülkeden)
	Ortaöğretim	31%	41%	16%	14%	1. (34 ülkeden)
	Yükseköğretim	24%	24%	13%	11%	1. (34 ülkeden)

Bir Bakışta Eğitim 2014'ten Türkiye için Temel Bilgiler

Tablo	Gösterge	Türkiye		OECD ortalaması		OECD ülkeleri ve diğer G20 ülkeleri arasındaki sıralaması*
Eğitime Finansal Yatırım						
	Öğrenci başına yıllık harcama (eşdeğer ABD Doları USD, Satınalma Gücü Paritesi-PPPs kullanarak)	2011		2011		
B1.1a	Okul öncesi eğitim	2412		7428		33. (36 ülkeden)
	İlköğretim	2218		8296		35. (38 ülkeden)
	Ortaöğretim	2736		9280		35. (38 ülkeden)
	Yükseköğretim	8193		13958		30. (37 ülkeden)
	GSYİH yüzdesi olarak eğitim kurumlarına yapılan toplam harcama	2011	2000	2011	2000	
B2.2	GSYİH yüzdesi olarak	4%	3%	6%	5%	37. (37 ülkeden)
	Eğitime yapılan toplam kamu harcamaları	2011	2000	2011	2000	
B4.2	Toplam kamu harcamalarının yüzdesi olarak	11%	m	13%	13%	25. (34 ülkeden)
	Eğitim kurumlarına yapılan özel harcamaların payı	2011		2011		
B3.1	Okul öncesi eğitim	18%		19%		14. (33 ülkeden)
B3.1	İlköğretim, ortaöğretim ve meslek yüksekokulu	13%		9%		8. (36 ülkeden)
B3.1	Yükseköğretim	m		31%		
B3.1	Eğitimin tüm kademeleri	m		16%		
Okullar ve Öğretmenler						
	Öğrencilerin öğretim personeline oranı	2012		2012		
D2.2	Okul öncesi eğitim	21		14		6. (31 ülkeden)
	İlköğretim	20		15		6. (36 ülkeden)
	Ortaöğretim	18		13		5. (37 ülkeden)
	Yıllık öğretim zamanının saat sayısı (kamu kurumlarındaki öğretmenler için)	2012	2000	2012	2000	
D4.1	Okul öncesi eğitim	1080		1001		11. (28 ülkeden)
	İlkokul	720	639	782	780	22. (33 ülkeden)
D4.2	Ortaokul	504	m	694	697	31. (33 ülkeden)
	Lise	567	504	655	628	23. (33 ülkeden)
	15 yıl deneyimli/asgari eğitime sahip öğretmenler için yasal öğretmen maaşları değişim indeksi (2005=100)	2012	2008	2012	2008	
D3.5	İlkokul öğretmenleri	107	100	103	103	8. (26 ülkeden)
	Ortaokul öğretmenleri	m	m	102	103	
	Lise öğretmenleri	110	102	101	103	8. (25 ülkeden)
	Öğretmen maaşlarının tam zamanlı, tam yıl çalışan yükseköğretim derecesine sahip yetişkinlerin kazançlarına oranı	2012		2012		
D3.2	Okul öncesi öğretmenleri	1.09		0.80		5. (25 ülkeden)
	İlkokul öğretmenleri	1.09		0.85		5. (28 ülkeden)
	Ortaokul öğretmenleri	1.13		0.88		5. (28 ülkeden)
	Lise öğretmenleri	1.13		0.92		5. (28 ülkeden)

* Ülkeler değerleri azalan sırada sıralanır.

** Ortaöğretim seviyesinde olan insanlarla karşılaştırıldığında, Ortaöğretim = 100.

'm': veri mevcut değildir. 'n': büyüklüğü ya ihmal edilebilir ya da sıfırdır.